

Evidenčné číslo MK SR: EV 3847/09, ISSN 1338-4244 (tlačené vydanie) ISSN 1338-6964 (online)

ZÓNA 10

bulletin VŠBM v Košiciach

Ročník: jedenásty, Rok: 2020

(občasník) číslo 2.

Z obsahu vyberáme :

**Nové skúsenosti programu
Erasmus -bezpečne aj počas pandémie**

str. 6.

*Téma Covid19 sa nevyhýba ani našim
absolventským prácам*

str. 2. - 3.

Nová etapa programu Erasmus+

str. 4. - 5.

Rozširovanie spolupráce v ďalších krajoch Slovenska

str. 7.

*Prispôsobovanie
výučby
podmienkam
pandémie*

**História sa opakuje, ale aj tak
sa niektorí nepoučia !**

Španielska chrípkha na území
Košíc na začiatku 20. storočia

str. 8.

Téma Covid19 sa nevyhýba ani našim absolventským prácам

Nie je ničím neobvyklým, že v rámci písania absolventskej práce siahnu naši študenti k téme zo svojej odbornej praxe. To neobchádza ani problematiku manažmentu záchranných služieb, hlavne v tomto období, kedy si okolnosti vyžadujú tie správne manažérské zručnosti. Vzhľadom na aktuálnosť témy si v nasledujúcich riadkoch priblížime ako vyzerá riadenie výkonu služby v krízových situáciach, a ako prebieha optimalizácia postupov a zvyšovanie bezpečnosti za reálneho chodu záchrannej služby.

Nasledujúce riadky sú výberom faktov, ktoré zhromotní v tohtoročnej diplomovej práci náš poslucháč Bc. Peter Sedláček, povolaním záchranár a zároveň manažér vzdelávania zdravotníckych záchranárov v spol. Záchranná služba Košice.

Pozrime sa teda na niektoré aspekty, ktoré stoja za výjazdom vozidla záchrannej zdravotnej služby počas pandémie Covid19 a ako sa aplikuje demingov cyklus v praxi:

COVID-19 (Záchranná služba Košice)

Na ZS KE sme situáciu pozorne monitorovali ešte pred vypuknutím pandémie na SR. Naše posádky sme preškolili viac ako mesiac pred prvým potvrdeným prípadom na SR (6.3.2020).

Vírus SARS-CoV-2 doteraz nie je úplne zmapovaný (objavujú sa jeho mutácie), preto všetky postupy a rozhodovacie protokoly musíme neustále aktualizovať a prispôsobovať najnovším poznatkom. Všetky naše interné postupy rešpektujú aktuálne usmernenia hlavného hygienika a metodické postupy MZ SR, na ktorých tvorbe sme sa aktívne zúčastnili. Ako organizácia sme boli uvedení za príklad na MZ SR, ako efektívne manažujeme naše posádky a naše postupy boli postupne implementované aj do štandardizovaných postupov pre iných poskytovateľov. Do dnešného dňa monitorujeme všetky COVID-19 výjazdy našich posádok a späťne dohľadávame PCR výsledky u testovaných pacientov, aby sme dokázali zabezpečiť nepretržitú prevádzku. K diferenciálnej diagnostike a následnému smerovaniu s pacientom nám pomáhajú Ag-testy (pozn. redakcie: antigénové testy), ktorými v presne indikovaných prípadoch testujeme pacientov na zásahoch. Kompletný monitoring všetkých posádok je personálne a časovo mimoriadne náročný, no máme na SR najmenej pozitívnych a karantenizovaných zamestnancov zo záchranných služieb. Momentálne čakáme ako sa situácia vyvinie s príchodom očkovacej látky na SR.

Pri zásahoch používajú naše posádky 5 rozhodovacích postupov (dokumentov):

Dokument č. 1. - Rozhodovací postup o použití OOPP (pozn. redakcie: Osobné Ochranné Pracovné Prostriedky) obsahuje:

- rozhodovanie vzhľadom ku klinike a cielenej epidemiologickej anamnéze,
- rozdelenie podľa stupňa BSL - Biosafety Level (BSL1, BSL 1+ a BSL 2) vyššie BSL 3 a 4 sa používajú špecializovaným typom posádok BIOHAZARD pri vysoko nebezpečných nákazách,
- postup má textovú a grafickú časť,
- pomocou postupu sa nám podarilo eliminovať neadekvátne používanie OOPP na minimum (aj v zmysle podcenenia a následného ohrozenia posádky, aj v zmysle precenenia a zbytočného miňania OOPP),
- okrem povinného OOPP daného vyhláškou disponujeme aj nadštandardnými celotvárovými maskami a pre komfort posádok sme zakúpili aj nové tvárové masky, ktoré sú alternatívou k štítom.

zdroj: facebook @zachrannasluzbakosice

Dokument č. 2. - Realizácia a priebeh zásahu posádok ZS KE :

- v tomto dokumente je presne popísaný priebeh výjazdu od prijatia po ukončenie,
- štandardné výjazdy sú do 2 min. podľa zákona,
- ak ide o potvrdený COVID-19, posádky realizujú výjazd bezodkladne po vybavení sa príslušným OOPP stupňa BSL 2,
- pri KPR (pozn. redakcie: Kardiopulmonálna resuscitácia) aj u COVID-19 pozitívnych pacientov sme zaviedli nový štandard, kedy sa počas výjazdu členovia posádky vybavia ochranou dýchacích ciest na úrovni BSL 2, ale obliekanie do ochranných oblekov sa nerealizuje ihned, vzhľadom k ušetreniu potrebného času v kritickom stave, akým KPR je + s následnou dezinfekciou uniformy špeciálnym prostriedkom, ktorý sme u nás testovali. Tento postup sa opäť implementuje na MZ SR, nakoľko u iných poskytovateľov dochádzalo k časovému zdržaniu pri KPR u COVID-19 pozitívnych pacientov.

Dokument č. 3. - Manažment medicínskeho postupu:

- v tomto dokumente sú napísané povinnosti medicínskeho postupu pri zásahu u COVID-19 pozitívneho pacienta,
- zo začiatku bol volený rýchly transport do nemocničného zariadenia, často krát bez invazívnych vstupov, vzhľadom k obavám z „niečoho nového“,
- teraz sú prísné vyšpecifikované všetky postupy (podávanie kyslíka, zavádzanie invazívnych vstupov, podávanie medikamentov, KPR a pod.).

Dokument č. 4. - Postup dezinfekcie COVID-19:

- v tomto dokumente máme rozpisane prípravky na dezinfekciu a dekontamináciu s presným riedením,
- dezinfekčné postupy pomocou ozónu a germicídneho žiariča,
- maximálne časy technických prestávok - určené vzhľadom na účinnosť dezinfekcie a zbytočné nepredlžovanie času neschopnosti výjazdu,
- BSL 1 + max. 30 minút a BSL 2 max. 60 minút.

Dokument č. 5. - Realizácia Ag testov:

- v tomto dokumente máme indikácie pre testovanie pacientov na zásahoch,
- ktorí pacienti sú indikovaní na test,
- smerovanie podľa výsledku testu,
- zapisovanie výsledkov testov do dokumentácie.

zdroj: facebook @zachrannaslužbakošice

Nakoľko sa situácia stále mení, musíme prispôsobovať všetky postupy aktuálnym poznatkom.

V tomto období je nevyhnutná dokonale odobratá anamnéza operátorom linky tiesňového volania. Pri personálnom pochybení operátora, prípadne pri zatajovaní dôležitých údajov od volajúcich a pacientov dochádza k zbytočného ohrozeniu našich posádok. Aj tieto riziká sa snažíme eliminovať na minimum postupmi, kedy si posádky tesne po príjazde na adresu overujú všetky potrebné informácie.

Toto je len mala ukážka poznatkov, ktoré pretavené nástrojmi vysokoškolského štúdia obohacujú všetkých zúčastnených a napomáhajú zvyšovaniu bezpečnostného povedomia našej spoločnosti.

V ďalších číslach Zóny 10 sa pozrieme aj na iné povolania našich študentov z prvej línie, na ktorých čaká neľahká úloha skíbiť svoje študijné povinnosti so služobnými a pracovnými povinnosťami výkonu svojho povolania.

Nová etapa programu Erasmus+

Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach dlhoročne realizuje projekty programu Erasmus+. Prostredníctvom žiadosti o Chartu Erasmus+, ktorá predstavuje základný dokument a oprávnenie žiadat' a realizovať projekty Erasmus+, sme sa opäť prihlásili o účasť na tomto programe aj v novom programovom období: 2021-2027. Prihlásky boli podávané v máji 2020. Európska komisia nás potešila schválením našej žiadosti pár dní pre Vianocami. Sme potešení, že v najbližších siedmych rokoch, v rámci nového programového obdobia, budeme opäť môcť realizovať študentské i zamestnanecké mobility.

Čo to pre nás znamená?

Účasťou na programe si VŠBM zabezpečí najmä ďalšiu realizáciu, rozvoj a rozširovanie mobilitných aktivít študentov i zamestnancov, a prispievanie k budovaniu medzinárodného bezpečnostného povedomia, vzdelávania, prípravy a stavu spoločnosti v otázkach bezpečnosti. Udalosti roku 2020 opäť potvrdili nevyhnutnosť medzinárodnej spolupráce v otázke bezpečnosti a potrebu vzdelaných, skúsených krízových a bezpečnostných manažérov, záchranných zložiek a bezpečnostných zložiek. VŠBM má v tomto procese významnú strategickú úlohu v národnom i medzinárodnom meradle a program Erasmus plus je jedným z kľúčových možností ako tieto aktivity s celospoločenským prínosom rozvíjať. VŠBM si uvedomuje, že Slovenská republika je súčasť Európskej únie a preto je samozrejmé a potrebné, aby bol prístup k informáciám, skúsenostiam a možnostiam vzdelávania do určitej miery medzinárodné a zdieľané.

V rámci programu Erasmus budú nadľalej realizované mobility študentov a zamestnancov v rámci krajín sveta, najmä v rámci Európskej únie. Študenti v rámci programu môžu študovať aj na iných univerzitách v zahraničí, alebo získavať pracovné skúsenosti v zahraničných firmách. Pridanou hodnotou je zvyšovanie jazykových zručností, samostatnosti, hospodárenie s financiami a poznávanie krajín, ľudí a kultúr.

Zamestnanci môžu rozvíjať svoje jazykové kompetencie, odborné vedomosti, znalosti, zručnosti a teda odborne, vedecky a pedagogicky rásť. Mobility umožňujú porovnávať a následne optimalizovať, alebo zavádzat' nové procesy na VŠBM, budovať vzťahy jednotlivcov a organizácií, organizovať vedecké podujatia, zabezpečiť účasť v projektoch a napredovať v oblasti publikáčnej činnosti.

Erasmus ako súčasť stratégie internacionalizácie

Program Erasmus+ je jedným zo základných pilierov a princípov stratégie internacionalizácie VŠBM.

VŠBM v rámci internacionalizácie dosiahne aj vďaka programu niekoľko cieľov, napríklad :

- Rozvoj partnerstiev - nadväzovanie nových a upevňovanie súčasných vzťahov bude viest' nie len k úspešnej realizácii projektov Erasmus+, ale tiež pre budovanie konzorcií v rámci medzinárodných projektov vedy a výskumu, výmena skúseností, organizovanie, participácia na vedeckých podujatiach, spolupráca v projektovej oblasti a v oblasti publikáčnej činnosti v rámci medzinárodne uznaných databáz, výmena skúseností, uzavretie partnerstiev s krajinami tretieho sveta.
- Inovácia a modernizácia študijného programu a jeho realizácie, prispôsobenie a intenzívnejšia reakcia na potreby trhu, orientácia na študentov a kvalitu vzdelávania.
- Kompetenčný rast zamestnancov podporovaním ich mobilít na partnerské univerzity a organizácie.
- Väčšia miera implementácie európskych štandardov kvality vzdelávania v súlade s novými akreditačnými štandardami Slovenskej republiky a systémom manažérstva kvality ISO 9001 a IWA, ktorý ma VŠBM certifikovaný od roku 2011.
- Zvyšovanie konkurencieschopnosti na trhu.

Novinky programu Erasmus+

Kedžže sa Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach venuje aj vzdelávaniu v oblasti environmentálnej bezpečnosti, príaznivo oceňuje a víta iniciatívu Erasmus Without Paper a aktivity v súvislosti so študentskou iniciatívou European Student Card Initiative, ktorá sa opiera o využívanie digitálnych nástrojov a minimalizáciu tlačených dokumentov v rámci ochrany životného prostredia.

V novom programovom období budeme implementovať do procesov a využívať jednotné európske nástroje:

- manažéra inter-inštitucionálnych zmlúv - od roku 2021 v digitálnom nástroji Erasmus Dashboard,
- online zmluvy o štúdiu - od roku 2021 v digitálnom nástroji Erasmus Dashboard,
- posielanie študijných nominácií a akceptačných listov online od roku 2022 v digitálnom nástroji Erasmus Dashboard,
- online zasielanie výpisov známok Transcript of records od roku 2023 v digitálnom nástroji Erasmus Dashboard.

Časový harmonogram bude upresnený podľa pokynov Národnej agentúry programu Erasmus+. Pracuje sa tiež na iniciatíve My Academic ID, v rámci ktorej by študenti disponovali jednotnou medzinárodnou študentskou kartou, ktorá by uľahčila ich identifikáciu a overovanie študenta a nahradila rôznorodé študentské karty jednotlivých škôl a krajín.

Tieto nástroje doplnia už využívaný digitálny nástroj Erasmus Mobility Tool pre správu mobilít v rámci Eul login (ECAS), a OLS-Online Linguistic Support pre podporu jazykových hodnotení a kurzov.

Digitalizácia spolu s pandémiou podporili aj vznik nových typov mobilít. Študenti a zamestnanci budú môcť využiť aj virtuálne mobility priamo z domovskej krajiny, pravdepodobne však bez finančného grantu. Tiež sa budú môcť zúčastniť Blended-kombinovaných mobilít, kedy sa vopred naplánuje virtuálna časť mobility a fyzická časť v prijímajúcej krajine. V tomto prípade bude finančný grant vyrátaný na dĺžku fyzickej časti mobility. Plánujú sa tiež krátkodobé mobility.

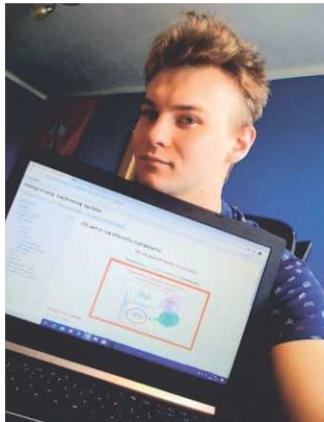
O všetkých zmenách a novinkách a možnostiach Vás naďalej budeme informovať na našich stretnutiach, informačných seminároch a na stránke školy: <https://www.vsbm.sk/erasmus.html>

Ďakujem všetkým študentom a zamestnancom, ktorí sa v končiacom programovom období zúčastnili mobility Erasmus+, a všetkých pozývam k účasti na mobilitách v tom novom

Koordinátor programu Erasmus+

Nové skúsenosti programu Erasmus - bezpečne aj počas pandémie

V letnom semestri akad. roka 2019/2020 realizovala Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach 16 študentských mobilít programu Erasmus+, z toho 9 prichádzajúcich študentov a 7 odchádzajúcich študentov.

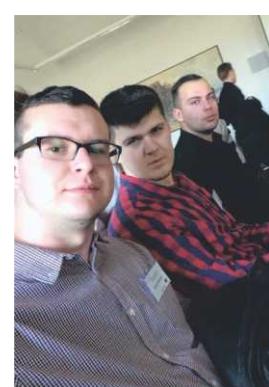
6. marca 2020 sa na Slovensku objavil prvý potvrdený prípad nového ochorenia COVID-19, ktoré sa v tom čase rapídne šírilo po celom svete. Pre pandemickú situáciu začali jednotlivé krajiny sveta prijímať rôzne opatrenia na zamedzenie šírenia tohto vírusu. Na Slovensku bola 12. marca vyhlásená mimoriadna situácia. Školy, vrátane univerzít boli postupne zatvárané. VŠBM ako bezpečnostná škola prezieravo prijala opatrenia skôr, a výučbu pozastavila už 10. marca. Prichádzajúci študenti na obdobie uzavretia školy odišli do svojej domovskej krajiny. Ani jeden z nich sa Erasmus mobilitu nerozhodol ukončiť. Študentom boli vytvorené podmienky pre dištančné vzdelávanie, dostali študijné materiály a zadania z jednotlivých predmetov. Zadania, seminárne práce a iné podmienky získania kreditov poctivo plnili. Podobne dištančnou metódou sa rozhodli pokračovať v študentskej Erasmus

mobilite aj študenti VŠBM, ktorým hostujúca univerzita - University of Public Services – Budapešť tiež vytvorila podmienky pre bezproblémové dištančné vzdelávanie, ktoré absolvovali doma na Slovensku. Mimoriadne hrdí sme aj na našich študentov, ktorí v tomto náročnom období absolvovali pracovnú stáž, kde sa od bezpečnostných manažérov okrem vopred naplánovaných aktivít a cieľov, učili práci krízového manažmentu v praxi priamo počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu. Ku každodenným povinnostiam tak pribudli celkom nové činnosti, vyplývajúce z akútnej potreby reagovať na danú situáciu. Vyskúšali si tiež home office, dokonca pomáhali pri šití rúšok a rozvoze dezinfekčných prostriedkov po jednotlivých pobočkách hostujúcej firmy.

Hoci sa mnoho aktivít v rámci štúdia i stáží kvôli pandémii nepodarilo plnohodnotne zrealizovať, pozitívne je, že ani jeden študent mobilitu Erasmus neukončil, hoci ju niektorí realizovali z domáceho prostredia. Študenti VŠBM, ktorí v čase prepuknutia pandémii realizovali študentské mobility na National University of Public Services v Budapešti študovali zvyšok semestra online, pravidelne dostávali všetky prednášky, vďaka čomu ďalej študovali a úspešne absolvovali semester.

Rozširovanie spolupráce v d'alších krajoch Slovenska

V predvianočnom období na prelome sprísňovania pandemických opatrení poctila našu vysokú školu návštavou delegácia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre pod vedením zástupcu krajského riaditeľa Mgr. Juraja Martvoňa. Za dodržania pandemických opatrení boli v rámci rokovania rozobraté rôzne témy z oblasti možnej spolupráce s dôrazom na zvyšovanie odbornosti príslušníkov PZ aj vo vzdialenejších regiónoch Slovenska. Práve pripravenosť VŠBM prispôsobiť sa potrebám klienta bolo klúčovým prvkom pre rozvoj dialógu o rôznych formách štúdia, nevynímajúc ani profesijné vzdelávanie v podiplomových štúdiach, ktoré naša vysoká škola poskytuje v spolupráci s francúzskym partnerom.

Pri vyšom záujme o štúdium zo vzdialenejších regiónov je VŠBM spôsobilá vytvárať podmienky na štúdium kombinovanou metódou, ktorá nevyníma či už online výučbu, alebo prevádzku konzultačného pracoviska v danom regióne. Aktuálna situácia a postupujúca digitalizácia vzdelávania dáva nové perspektívy pre vzdelávanie na diaľku, bez ujmy na kvalite výučby, a práve táto myšlienka bola nosným motívom tohto perspektívneho rokovania.

Prispôsobovanie výučby podmienkam pandémie

Príchod pandémie Covid19 ochromil rôzne sféry nášho života, nevynímajúc ani fungovanie škôl. Vysokoškolské štúdium je o to špecifickejšie, že z pohľadu pohybu osôb ide o veľmi exponovanú skupinu ľudí ak si predstavíme, čo všetko počas pracovného dňa študent dennej alebo externej formy absoluje. Počnúc vzdelávacími aktivitami vo veľkej skupine ľudí v objekte školy, cez cestovanie z a na internát, do bydliska, do práce, za záujmami a inými povinnosťami, a to často aj naprieč celým Slovenskom ... – práve pre tieto dôvody bolo nevyhnutné čo najskôr pozastaviť prezenčnú výučbu a znížiť tak riziko rozširovania vírusu medzi najaktívnejšou časťou populácie. K tomuto kroku sa vedenie VŠBM podujalo už v piatok 6.3. a to 2 hodiny pred začiatkom výučby externého štúdia, kedy zatvorila objekt školy a rôznymi informačnými kanálmi oznámila študentom pozastavenie výučby. Ďalšie kroky sme už všetci prežívali spoločne a riadili sa podľa usmernení hygienikov a Vlády SR. Popri pandemických opatreniach však musela prebiehať aspoň vysokoškolská výučba ďalej, a to pod dohľadom Krízového štábu VŠBM, ktorému predsedá Prezident VŠBM prof. Ing. Marián Mesároš, DrSc. S touto nečakanou situáciou sa museli vysporiadať ako študenti, tak aj pedagógovia. Výučba sa prenesla do virtuálneho priestoru školských systémov MAIS, Moodle a vo vybraných prípadoch aj MS Teams, ktoré doposiaľ nepozívali extra pozornosť, kedže charakter nášho vzdelávania bol od počiatku existencie školy postavený na osobnom kontakte vyučujúceho so študentom s cieľom zvýšiť efektivitu výučby osobným kontaktom. Odpovedou na nové výzvy bolo zvyšovanie kompetenčných schopností pedagógov pri práci s týmito informačnými systémami, ktoré prebiehalo formou školení počas leta a jesene 2020, pokiaľ to však pandemická situácia umožňovala. Napriek týmto snahám sa niektoré vzdelávacie aktivity našej vysokej školy (hlavne podiplomové štúdia a rôzne kurzy) museli utlmit, kedže okolnosti vytvorili neprekonateľnú prekážku v práci a to paradoxne u aktivít, ktoré tvoria výraznú časť príjmov súkromnej vzdelávacej inštitúcie. Každopádne môžeme konštatovať, že platí staré heslo „čo ťa neporazí, to ťa posilní“, a teda o to skúsenejší vykračujeme do akad. roku 20/21 s očakávaním normalizácie situácie v našej spoločnosti, ktorá priamo ovplyvňuje fungovanie všetkých vysokých škôl.

História sa opakuje, ale aj tak sa niektorí nepoučia !

Španielska chrípka na území Košíc

Španielska chrípka bola jedna z najničivejších epidémií v dejinách ľudstva. Vyžiadala si viac obetí ako prvá svetová vojna a zničila tri až päť percent svetovej populácie. Ako prežili Košičania španielsku chrípku a aké opatrenia prijalo mesto proti jej šíreniu?

Prvé prípady nákazy v Uhorsku zaznamenali začiatkom leta 1918. Choroba si vyžiadala najviac obetí vo vekovej kategórií 14 – 35 rokov a jej rýchly priebeh ľudí veľmi vystrašil. Nedostatok lekárov a liekov, neodborná starostlivosť a ťažkosti s prepravou pacientov prispeli k zhoršeniu choroby, nehovoriac o tom, že sa nakazilo aj veľa lekárov a zdravotných sestier. Najvyššiu úmrtnosť počas trvania celej pandémie v Košiciach zaznamenali v októbri 1918. Všetka pozornosť vedenia mesta sa v tom čase sústredila na vracajúcich sa vojakov z frontu a na viaznuce verejné zásobovanie.

Opatrenia prijaté vedením mesta boli veľmi podobné tým súčasným. Mešťanosta zavrel všetky školy ešte v septembri. V druhej polovici októbra sa zakázali kinematografické a divadelné predstavenia, športové zápasy, ľudové a tanecné zábavy. Čo sa týka zábavných podnikov, reštaurácií a kaviarní, opatrenia v ich prípadoch neboli až také prísne ako dnes. Mohli byť otvorené do 22. hodiny. No súčasne od 11. do 13. hodiny, resp. medzi 16. a 18. hodinou sa mala vykonávať dezinfekcia priestorov a v uvedených časoch boli pred verejnosťou zatvorené. Dôkladné čistenie a vetranie bolo nariadené aj v továrnach, a to každý deň medzi 12. a 14. hodinou. Obyvateľstvo vyzvali, aby sa vyhýbalo korzovaniu a hromadným návštevám cintorínov, kostolov a modlitební. Domy, v ktorých ležali chorí, boli obyvatelia povinní označiť červenou ceduľou. Mesto v súlade s nariadeniami ministerstva vnútra predĺžilo otváracie hodiny lekárni. Lekárnicu boli povinní mať otvorené do 22. hodiny a záujemcov o lieky prijímať aj po 22. hodine.

Občania sa liečili sami, lieky im vydával — ak nejaké mal — iba sám lekárnik bez lekárskeho predpisu. Začiatkom jesene sa rozšírila v Košiciach španielska chrípka. V októbri len za jediný týždeň v košickej nemocnici zomrelo 36 ľudí. Hrobári odmetali kopať hroby za 8 Kč dennnej mzdy a žiadali 15 Kč. Prekvital černý trh. Úrady darmo trestali predražovačov a priečupníkov. Kým zberačovanie pracujúcich

Pre špaňolsku náhu v Košiciach od 1-eho do 14-eho októbra všické školy zavrete. Jak hlavní lekar oznamuje, minuli týžden už menej še pochoreli na toto už nebezpečnu chorosc.

zdroj: facebook @zemplin.zemplen

Počet prípadov (ak môžeme veriť vtedajší záznamom) bol stanovený na približne sedem percent populácie mesta, tvorennej 45 000 obyvateľmi a niekoľkými tisícami prítomných vojakov. Odborníci tvrdia, že prvá vlna, ktorá sa začala v prvej polovici roku 1918, zaznamenala v porovnaní s devastujúcou druhou vlnou v októbri a v novembri relatívne málo obetí. Tretia vlna epidémie na jar 1919 si vyžiadala viac obetí ako tá prvá, no i tak hlboko zaostala za druhou vlnou.

Hoaxy boli zaznamenané aj v tej dobe, napr. že v dôsledku vysokého počtu nakazených vojakov verejnosť obviňovala z rýchleho šírenia epidémie verejné domy, a zároveň predajcovia šírili zvesti, že alkohol je najlepším protijedom proti tejto chorobe.

Zdroj : Veronika Szeghy-Gayer, Spoločenskovedný ústav CSPV, Slovenská akadémia vied

Vydáva: Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach M.M. n.o., Koščova 1, 04001 Košice, IČO : 52540448

Periodicita : občasník, Ročník vydania : jedenásť, Poradové číslo: druhé, Rok vydania: 2020, Dátum vydania : 31. december 2020

Cena : nestanovená (občasník ZÓNA 10 je nepredajný),

Evidenčné číslo MK SR: EV 3847/09, ISSN 1338-4244 (tlačené vydanie), ISSN 1338-6964 (online)

Redakcia: Dr.h.c. Ing. Peter Lošonczi, PhD., MBA, MSc., e-mail: zona10@vsbm.sk